

5775

Torah from Around the World

Tien wonderen werden verricht voor onze voorouders in het Land van Verdrukking. En tien wonderen aan de Zee. Waarom? Omdat mensen geen slaven horen te zijn, maar vrij. Tien plagen kwamen over de mensen van het land van Verdrukking. En tien plagen aan de Zee. Waarom? Omdat ze zelfs de kinderen als slaven onderdrukten.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Sjabbat 24 januari 2015 / 4 sjewat 5775, Bo, Sjemot/Exodus 10:1 - 13:16

Tanach blz. 127 - 135

Haftara: Ezra 6:19 - 7:10

Tanach blz. 1637 - 1658

Commentaar: Rabbijn Gary M. Bretton-Granatoor, vice-voorzitter van de afdeling Filantropie, [World Union for Progressive Judaism](#), New York

Vertaling: Jochanan Belinfante

[Het Engelse origineel](#)

Wij staan allemaal samen

Rond het einde van de seculiere kalender denk ik vaak terug aan gebeurtenissen in mijn leven. Aangemoedigd door de parasja Bo van deze week komen bepaalde momenten mij helder voor de geest.

In 1998, toen ik aan het skiën was met mijn familie, besloot ik op eigen houtje af te dalen. In die dagen was ik nogal een branie en durfal; ik twijfelde op geen enkele manier aan mijn vaardigheden, met nogal roekeloos gedrag tot gevolg. Kennelijk moest ik op mijn plaats worden gezet, want opeens ontdekte ik - midden in de lucht tijdens een sprong - dat er onder mij geen sneeuw meer was, slechts modder en rotsen. Om een lang en beeldend verhaal kort te houden: mijn linker knie moest tijdens een operatie weer worden gereconstrueerd en toen ik de operatiekamer werd binnengereden, beloofde mijn chirurg mij dat ik het volgende seizoen weer de hellingen op zou kunnen, maar wel skiënd met meer voorzichtigheid.

Tijdens de maanden van revalidatie werd bij een van mijn beste vrienden en collega's de diagnose 'ver gevorderde kanker' vastgesteld. Een van weinige dingen die haar door de afmattende behandelingen heen hielp, was onze belofte dat wij het volgende seizoen in Aspen samen zouden gaan skiën.

Zo gingen we, ongeveer in deze tijd van het jaar, begin 1999, op weg naar Aspen, Colorado, met een plan: wij zouden elkaar gebruiken, we zouden op elkaar vertrouwen. Wij verwaardigden ons, hoewel we beiden ervaren skiërs waren, samen een les te nemen om er zeker van te zijn dat wij zouden skiën zoals het moet. En daarna, hup, daar gingen wij: vijf dagen heerlijk skiën, voorzichtig en proberend, maar niettemin met plezier.

Tussen de afdalingen door en in de skilift discussieerden wij hoezeer wij elkaar nodig hebben in moeilijke tijden. Op de dag dat wij samen onze les hadden, leerden mijn vriendin en ik iets heel bijzonders over de plaats waar wij skieden. Het stadje Aspen is vernoemd naar de espenboom, een inheemse boom met heel bijzondere karakteristieken. De esp staat nooit alleen, hij is slechts te vinden in groepen. Als je diep genoeg in de grond zou spitten, zou je ontdekken dat alle wortels van deze bomen verstrengeld zijn; dat is de enige wijze waarop deze bomen in de moeilijke omgeving met een rotsige bodem van bergen op grote hoogte kunnen overleven.

Mosjé rabbenoe, Mozes onze leraar, herinnert er ons in de Toratekst van deze week aan, dat onze gemeente veel lijkt op espenbomen. Na een aantal plagen ziet het ernaar uit dat de Farao bereid is om zich te laten vermurwen. Hij vraagt aan Mosjé hoeveel Jisraëlieten naar de dienst voor God moeten gaan. Mosjeé antwoordt: „Met jong en oud gaan we, met onze zonen en dochters, met ons wolvee en ons rundvee, zullen we gaan, want het feest van de Ene is het voor ons!” (Sjemot 10:9) Farao antwoordt dat alleen de mannen kunnen gaan, maar Mosjé houdt vol. Nadat de laatste plaag de Farao en de Egyptenaren heeft getroffen, roept Farao: „Sta op en trekt weg, weg van mijn volk, u en de Jisraëlieten, ga heen en dient de Ene, neem uw wolvee en rundvee mee, zoals u hebt gezegd en gaat heen! Maar bid ook voor mij om zegen.” (Sjemot 12:31-32)

Wanneer wij aan het seculiere nieuwe jaar beginnen, doen we er goed aan ons te herinneren hoezeer wij elkaar nodig hebben, hoe belangrijk het is naast elkaar te staan, en hoezeer een gemeenschap afhangt van elk van de leden van de gemeenschap.

Albert Einstein, die vaak het gelukkigst was als hij alleen was, schreef eens:

Vreemd is onze situatie hier op aarde.

Ieder van ons komt voor een kort bezoek, niet wetend waarom, maar soms lijkt het voor een goddelijk doel.

Vanuit het gezichtspunt van het dagelijks leven, echter, is er een ding dat wij weten:

dat wij hier zijn voor anderen; boven alles, voor hen van wier glimlach en welzijn ons eigen geluk afhangt;

en ook voor de ontelbare onbekende zielen met wier lot wij verbonden zijn door een band van sympathie.

Vele malen per dag realiseer ik mij hoezeer zowel mijn leven buiten als mijn innerlijke leven gebouwd is op het werk van anderen, zowel de levenden als de doden,

en hoe serieus ik mij moet inspannen om zoveel als ik heb ontvangen en nog steeds ontvang, terug te geven.

Omdat ik zo vaak wordt gevraagd om les te geven aan gemeentes in Noord Amerika over het bijzondere werk van de World Union for Progressive Judaism, gebruik ik vaak de aansporing uit de Babylonische Talmud als een thema: 'Kol Jisraël areviem zeh b'zeh', 'Heel Israël is voor elkaar verantwoordelijk'. Op de top van een berg, zestien jaar geleden, toen wij, twee vrienden, ieder van ons vechtende tegen de eigen pijn, op het punt stonden naar beneden te suizen en te genieten van de glorie van Gods schepping, vertrouwend op elkaar, bestond er geen grotere waarheid in de wereld dan deze.

Mogen wij allen een prachtig, seculier 2015 beleven.

Naschrift: Deze tekst is opgedragen aan mijn geliefde vriendin en leraar, rabbijn Julie Ringold Spitzer z.l. Julie overleed tien maanden na die skitrip, maar door haar bijdrage als leider van de Reform Joden in Noord Amerika, en in het bijzonder door haar baanbrekende werk betreffende huiselijk geweld binnen onze eigen gemeenschap, worden nog steeds levens gered en gaat ons werk op een hoger plan door. De herinnering aan de rechtschapene is, werkelijk, een zegen.